

Anatomia Humana: Esplanchnologia

Codi: 103593

Crèdits: 6

| Titulació | Tipus | Curs | Semestre |
|------------------|-------|------|----------|
| 2502442 Medicina | FB | 2 | 1 |

Professor/a de contacte

Nom: Rosa Mirapeix Lucas

Correu electrònic: Rosa.Mirapeix@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Rosa Mirapeix Lucas

Pere Jordi Fábregas Batlle

Silvia Inmaculada Martínez Herrada Fernandez

Santiago Rojas Codina

Prerequisits

Es recomana que l'estudiant hagi adquirit els coneixements bàsics i les habilitats de les assignatures d'anatomia humana impartides en el primer curs del grau de medicina, així com les competències bàsiques d'autoaprenentatge i de treball en grup.

Objectius

L'assignatura d'Anatomia Humana: esplanchnologia és una assignatura que s'imparteix en el primer semestre del segon curs del Grau en Medicina i es centra en els sistemes respiratori, urogenital i digestiu i en altres òrgans relacionats com les glàndules suprarenals, tiroides, paratiroides, timus i melsa.

Els objectius de l'assignatura són:

- Conèixer l'embriologia bàsica, organització anatòmica i anatomia descriptiva, així com l'anatomia topogràfica de les principals regions del cos humà.
- Aplicar els coneixements adquirits d'embriologia i anatomia a la patogènia i simptomatologia de patologies congènites i / o adquirides.
- Aprendre i utilitzar correctament la nomenclatura anatòmica.
- Identificar les diferents estructures anatòmiques.
- Obtenir habilitats pràctiques.

Competències

- Demostrar que comprèn els agents causants i factors de risc que determinen els estats de salut i el desenvolupament de la malaltia

- Demostrar que comprèn l'estructura i funció dels aparells i sistemes de l'organisme humà normal en les diferents etapes de la vida i en els dos sexes.
- Demostrar que comprèn les ciències bàsiques i els principis en els que es fonamenten.
- Demostrar que coneix i comprèn l'anatomia descriptiva i funcional, macro i microscòpica dels diferents aparells i sistemes, així com l'anatomia topogràfica, la seva correlació amb les exploracions complementàries bàsiques i els mecanismes de desenvolupament.
- Demostrar que es coneix adequadament la llengua anglesa, tant oralment com per escrit, per poder comunicar-se científicament i professionalment amb eficàcia.
- Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
- Ensenyar i comunicar a altres col·lectius professionals els coneixements i les tècniques apreses.
- Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
- Organitzar i planificar adequadament la càrrega de treball i el temps en les activitats professionals.
- Reconèixer com a valors professionals l'excel·lència, l'altruisme, el sentit del deure, la compassió, l'empatia, la honradesa, la integritat i el compromís amb els mètodes científics.
- Valorar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements anatòmics adquirits per produir textos estructurats de revisió.
2. Conèixer i utilitzar correctament la nomenclatura anatòmica internacional.
3. Demostrar que es coneix adequadament la llengua anglesa, tant oralment com per escrit, per poder comunicar-se científicament i professionalment amb eficàcia.
4. Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
5. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
6. Descriure els factors que determinen la forma, l'aspecte general i les proporcions del cos humà en estat de salut en les diferents etapes de la vida i en els dos sexes.
7. Descriure els fonaments científics de l'anatomia humana.
8. Descriure l'organització anatòmica general dels aparells i sistemes del cos humà en estat de salut.
9. Descriure les estructures anatòmiques mitjançant la inspecció, la palpació i/o la utilització de diferents tècniques de diagnòstic per la imatge.
10. Descriure les estructures anatòmiques, l'organització i la morfogènesi de l'aparell locomotor, de l'aparell respiratori, de l'aparell digestiu, i de l'aparell urogenital.
11. Ensenyar i comunicar a altres col·lectius professionals els coneixements i les tècniques apreses.
12. Explicar la formació del disc embrionari i els seus principals derivats.
13. Identificar els mecanismes morfogenètics de les principals alteracions en el desenvolupament de l'aparell locomotor, de l'aparell respiratori, de l'aparell digestiu i de l'aparell urogenital.
14. Identificar les estructures anatòmiques que configuren els diferents aparells i sistemes corporals en estat de salut, mitjançant la inspecció, la palpació i/o la utilització de mètodes macroscòpics i diferents tècniques de diagnòstic per la imatge.
15. Identificar les estructures anatòmiques que constitueixen els diferents aparells i sistemes corporals en estat de salut en les grans etapes del cicle vital i en els dos sexes.
16. Identificar les principals tècniques utilitzades en un laboratori d'anatomia humana.
17. Identificar, a nivell bàsic, el sistema de donació i els protocols d'utilització de cossos a la Facultat de Medicina.
18. Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
19. Organitzar i planificar adequadament la càrrega de treball i el temps en les activitats professionals.

Continguts

PART 1- SISTEMA RESPIRATORI

Visió general del desenvolupament del sistema respiratori. Nas, cavitats nasals i sins paranasals. Laringe. Tràquea i bronquis. Pulmons. Cavitats pleurals i pleura. Mediastí. Innervació, vascularització i drenatge limfàtic del sistema respiratori. Anatomia topogràfica, clínica i radiològica de l'aparell respiratori.

- Classes teòriques: 10 hores.
- Pràctiques de laboratori a la sala de dissecció (PLAB 1): 2 hores.
- Seminari d'embriologia (SEM 1): 1 hora.

PART 2- SISTEMA UROGENITAL

Visió general del desenvolupament del sistema urogenital. Anatomia topogràfica, clínica i radiològica de l'aparell urogenital

Aparell urinari: ronyons, urèters, bufeta de l'orina, uretra masculina i femenina. Innervació, vascularització i drenatge limfàtic de l'aparell urinari.

Aparell reproductor masculí: Testicles i epidídim, conductes deferents i ejaculadors. Cordó espermàtic.

Glàndules accessòries: pròstata, vesícules seminals, i glàndules bulbouretrals. Escrot. Penis. Innervació, vascularització i drenatge limfàtic de l'aparell reproductor masculí.

Aparell reproductor femení: Ovaris, úter, trompes uterines, vagina i genitals externs femenins. Mama.

Innervació, vascularització i drenatge limfàtic de l'aparell reproductor femení.

- Classes teòriques: 9 hores.
- Pràctiques de laboratori a la sala de dissecció (PLAB 2): 2 hores.
- Seminari d'embriologia (SEM 2): 2 hores.

PART 3- SISTEMA DIGESTIU

Visió general del desenvolupament del sistema digestiu. Cavitat oral: galtes, llavis, vestíbul oral, boca, paladar, llengua, dents i glàndules salivals. Glàndules tiroide, paratiroides i timus. Faringe. Esòfag. Estómac. Peritoneu i cavitat peritoneal. Intestí prim: duodè, jejú i íleus. Intestí gros: cec, apèndix vermiforme, còlon (ascendent, transversal, descendent i sigmoide), recte i canal anal. Sistema hepatobiliar: fetge, vesícula biliar i arbre biliar. Pàncrees, melsa i glàndules suprarenals. Vascularització i innervació del sistema digestiu. Anatomia topogràfica, clínica i radiològica del tracte digestiu.

- Classes teòriques: 17 hores.
- Pràctiques de laboratori a la sala de dissecció (PLAB 3, 4): 4 hores (2 hores cadascuna).
- Seminari d'embriologia (SEM 3): 2 hores.
- Seminari d'anatomia clínica (SEM 4): 2 hores

Metodologia

D'acord amb els objectius de l'assignatura, la metodologia docent del curs es basa en les següents activitats:

ACTIVITATS DIRIGIDES

- Classes teòriques (37 hores): Exposició sistemàtica del temari de l'assignatura, donant rellevància als conceptes més importants. L'estudiant adquireix els coneixements bàsics de l'assignatura assistint a les classes magistrals i complementant-les amb un estudi personal dels temes explicats.
- Seminaris (7 hores): Sessions amb un nombre reduït d'estudiants on es treballen diferents aspectes de l'assignatura. Es programen cinc hores de seminaris d'embriologia en els quals s'estudia aspectes relacionats amb l'embriologia i teratogènesi dels sistemes respiratori, urogenital i digestiu. També es programen dues hores d'anatomia clínica on l'alumnat aplica els coneixements adquirits per resoldre casos clínics.
- Pràctiques de laboratori (8 hores): els estudiants assisteixen en grups reduïts a la sala de dissecció per estudiar els diferents continguts temàtics de l'assignatura en les seves respectives seccions. Els estudiants identifiquen diferents estructures anatòmiques en disseccions d'espècimens humans i la seva correlació amb tècniques de diagnòstic per imatge (radiologia, tomografia computada, ressonància magnètica, ultrasons, etc.). L'objectiu és consolidar els coneixements adquirits en les classes teòriques, tutories i activitats autònomes.

ACTIVITATS SUPERVISADES

- **Tutories:** Les tutories es realitzaran de forma personalitzada al despatx del professor (hores a convenir). L'objectiu de les tutories és clarificar conceptes, assentar els coneixements adquirits i facilitar l'estudi per part dels estudiants. També es poden utilitzar per resoldre els dubtes que l'alumnat tingui sobre la preparació dels seminaris.

ACTIVITATS AUTÒNOMES

- Lectura comprensiva de textos i articles. Estudi personal. Realització d'esquemes i resums. Assimilació conceptual dels continguts de l'assignatura.

Activitats formatives

| Títol | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|--|-------|------|--|
| Tipus: Dirigides | | | |
| PRÀCTIQUES DE LABORATORI (PLAB) | 8 | 0,32 | 2, 3, 11, 13, 14, 15, 16, 17 |
| SEMINARIS (SEM) | 7 | 0,28 | 2, 3, 4, 5, 11, 12, 13, 18, 19 |
| TEORIA (TE) | 37 | 1,48 | 2, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16 |
| Tipus: Supervisades | | | |
| TUTORIES | 16 | 0,64 | 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 |
| Tipus: Autònomes | | | |
| ELABORACIÓ DE RESUMS / ESTUDI PERSONAL / LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS | 74 | 2,96 | 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 |

Avaluació

Les competències de l'assignatura s'avaluen mitjançant dos exàmens parcials, cadascun amb un pes del 50% a la nota final de l'assignatura. La matèria de cada examen parcial pot ser eliminatòria si l'estudiant assoleix una nota mínima de 5,00 tant l'examen teòric com el pràctic. Tots els estudiants tindran dues oportunitats per aprovar les dues parts de l'assignatura: examen parcial (durant el semestre) i examen de recuperació (al final del semestre).

EXAMENS PARCIALS:

Per fer aquests exàmens és obligatori que l'estudiant hagi assistit a totes les pràctiques i seminaris programats per l'assignatura en cadascun dels parcials. Només es permetrà 1 absència sense justificar per cada parcial.

L'assignatura programarà 2 exàmens parcials amb un pes cadascun del 50%.

- **Primer parcial:** aquest examen es centra en els continguts dels sistemes respiratori i urogenital. Classes teòriques de les parts 1, 2 + PLAB 1, 2 + SEM 1, 2.
- **Segon parcial:** versarà sobre els continguts del temari d'aparell digestiu. Classes teòriques de la part 3 + PLAB 3, 4 + SEM 3, 4.

Cada parcial consistirà en: una avaluació escrita: prova objectiva basada en els continguts de les classes teòriques, SEM i PLAB.

- **Examen teòric** - Test multiresposta: test amb 5 respostes i només 1 vàlida. Penalització de 0,25 punts per cada resposta incorrecta. Aquesta avaluació representa el 70% de la nota del parcial.

- Examen pràctic - ítems de selecció. Preguntes de resposta curta plantejades sobre preparacions o imatges anatòmiques. No es penalitzen les respostes mal contestades o en blanc. Aquesta avaluació representa el 30% de la nota del parcial.

La nota de cada parcial = examen teòric (70%) + examen pràctic (30%). Sempre i quan els compleixin les dues premisses per eliminar matèria dels parcials.

Per eliminar matèria d'un parcial, és necessari complir les dues premisses:

1. Examen teòric: nota mínima de 5.00
2. Examen pràctic: nota mínima de 5.00

En el cas de que, un alumne tingui una bona nota en una de les proves però en l'altre tingui una nota inferior a 5,00 l'alumne NO haurà eliminat matèria del parcial (independentment de que la suma ponderada dels dos tipus d'exàmens sigui major o igual a 5,00). En aquests casos, l'alumne haurà de presentar-se a l'examen de recuperació del parcial no eliminat.

EXAMEN DE RECUPERACIÓ:

Els estudiants que hagin eliminat matèria en les avaluacions parcials no estaran obligats a fer aquesta avaluació.

L'assignatura programarà una avaluació final o de recuperació, d'acord amb el calendari docent de la Facultat de Medicina.

Es poden presentar a aquesta avaluació tots els alumnes matriculats a l'assignatura, encara que no hagin assistit a cap activitat docent programada per l'assignatura durant el semestre.

S'hauran de presentar a l'examen de recuperació:

- Els estudiants que no hagin eliminat matèria en 1 o en els 2 exàmens parcials (alumnes que no compleixen les dues premisses per eliminar matèria dels parcials).
- Els estudiants que no s'hagin presentat a qualsevol dels exàmens parcials.
- Els estudiants que hagin eliminat matèria en els exàmens parcials però vulguin pujar nota d'un o dels dos parcials aprovats. En aquests casos:
 - a) Cal avisar al coordinador de l'assignatura (per email) com a mínim 1 setmana abans de l'examen de recuperació.
 - b) L'estudiant haurà de presentar-se a l'examen teòric i a l'examen pràctic del(s) parcial(s) que vulgui pujar nota.
 - c) Tot i que l'alumne que es presenta a l'examen de recuperació ja tingui l'assignatura aprovada, haurà d'obtenir obligatòriament, una nota mínima de 5,0 a l'examen teòric + una nota mínima de 5,0 a l'examen pràctic del parcial que vulgui pujar nota. En cas contrari, l'estudiant haurà suspès l'assignatura.
 - d) Una vegada l'estudiant treu una nota mínima de 5,0 tant a l'examen teòric com al pràctic del parcial que vol pujar nota, per calcular la nota final de l'assignatura s'utilitzarà la nota més alta de l'examen teòric (obtinguda en el parcial o en el final) i la nota més alta de l'examen pràctic (obtinguda en el parcial o en el final).

L'examen de recuperació consistirà en avaluacions escrites: proves objectives basades en els continguts de les classes teòriques, SEM i PLAB.

- Examen teòric - Test multiresposta: test amb 5 respostes i només 1 vàlida. Penalització de 0,25 punts per cada resposta incorrecta. Aquesta avaluació representa el 70% de la nota del parcial.
- Examen pràctic - ítems de selecció. Preguntes de resposta curta plantejades sobre preparacions o imatges anatòmiques. No es penalitzen les respostes mal contestades o en blanc. Aquesta avaluació representa el 30% de la nota del parcial.

Els estudiants que hagin de recuperar els 2 parcials recuperaran el primer parcial (examen teòric + examen pràctic) + el segon parcial (examen teòric + examen pràctic). Tindran doncs, una nota de recuperació del primer parcial i una nota de recuperació del segon parcial.

Per aprovar l'examen de recuperació, es necessari complir aquestes dues premisses per cada parcial:

1. Examen teòric: nota mínima de 5.0
2. Examen pràctic: nota mínima de 5.0

En el cas de que, un alumne tingui una bona nota en una de les proves però en l'altre tingui una nota inferior a 5,0 l'alumne NO haurà aprovat el parcial (independentment de que la suma ponderada dels dos tipus d'exàmens sigui major o igual a 5,0). Per tant, l'alumne haurà suspès l'assignatura.

ALUMNES REPETIDORS:

Els estudiants matriculats dues o més vegades a l'assignatura i que no hagin eliminat tota la matèria en els exàmens parcials, poden sol·licitar al coordinador (a través del correu electrònic) un examen escrit tipus assaig (en lloc de l'examen test) al menys 1 setmana abans del examen de recuperació. L'examen pràctic a la sala de dissecció serà el mateix que la resta d'estudiants matriculats a l'assignatura.

NOTA DE L'ASSIGNATURA:

- Es penalitzarà als estudiants amb 0,1 punts a la nota final de l'assignatura per a cada pràctica i / o seminari que s'hagin reservat al PSG i no assisteixin.
- Els estudiants que no assisteixin a la pràctica i / o seminaris però no hagin reservat plaça al PSG en el moment de la impressió de les llistes, NO seran penalitzats amb 0,1 punts.
- Les llistes s'imprimeixen el mateix dia que l'activitat docent, 3 hores abans de la primera pràctica i seminari del dia.

Nota de l'assignatura = Sistema respiratori i urogenital (50%) + sistema digestiu (50%).

Per aprovar l'assignatura és necessari obtenir una nota mínima de 5,0 en cada part (sistema respiratori i urogenital + sistema digestiu). En cas que una part tingui una bona nota, però en l'altra part la nota sigui inferior a 5,0, la nota de l'estudiant serà de 4,8 punts màxims, tot i que la suma ponderada de les dues parts sigui superior o igual a 5,0. La nota de cada part és la que s'obté en els exàmens parcials o en l'examen de recuperació.

La nota final de l'assignatura tindrà una expressió numèrica, amb un decimal a l'escala de 0-10 i amb una equivalència qualitativa d'acord amb els criteris de la UAB, de "suspens" (0-4,9), "aprovat" (5.0-6.9), "notable" (7.0 -8.9) i "excel·lent" (9.0-10.0). Seguint les indicacions de la UAB s'arrodonirà al número sencer més proper quan la nota estigui a una dècima d'un valor que comporti un canvi qualitatiu de qualificació. S'atorgarà matrícula d'honor entre l'alumnat que hagi assolit una qualificació d'excel·lent. El nombre de matrícules adjudicades no pot superar al 5% dels alumnes matriculats, tal com estableix les normes acadèmiques de la UAB.

Es considera estudiant no avaluable, que NO ha realitzat un mínim de dues activitats avaluatives (2 avaluacions escrites).

CONVOCATÒRIES, REVISIONS:

Les convocatòries d'exàmens (dia, hora, aula...) i de revisió de les notes s'anunciaran a través del moodle de la UAB. El procediment de revisió de les proves s'ajustarà a la normativa vigent de la UAB i en tot cas serà de forma individual. El resultat de les activitats d'avaluació es donaran a conèixer a través del moodle e la UAB en el termini prèviament anunciat a través de la convocatòria de l'examen.

Activitats d'avaluació

| Títol | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|--|-----|-------|------|--|
| A) Avaluació teòrica nº 1 escrita- prova objectiva, ítems d'elecció múltiple | 35% | 2 | 0,08 | 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17 |
| B) Avaluació pràctica nº 1 escrita - prova objectiva, ítems de selecció | 15% | 2 | 0,08 | 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17 |

| | | | | |
|---|-----|---|------|---|
| C) Avaluació teòrica nº 2 escrita-prova objectiva, ítems d'elecció múltiple | 35% | 2 | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 |
| D) Avaluació pràctica nº 2 escrita - prova objectiva, ítems de selecció | 15% | 2 | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 |

Bibliografia

Llibres de text (per ordre alfabètic)

- Drake RL, Vogl W, Mitchell AW (2015). Gray- Anatomia para estudiantes. 3ª ed. Ed. Elsevier Science, Madrid.
- Garcia-Porrero JA, Hurlé JM (2015). Anatomia Humana. Ed. Mc Graw Hill. Format e-book a la UAB
- Moore KL, Dailey AF, Agur AMR (2018). Moore Anatomía con orientación clínica. 8ª ed. Ed. Wolters-Kluwer-Lippincott-Williams. Barcelona.
- Sadler TW (2012). Langman Embriologia Médica. 12ª ed. Ed. Wolters Kluwer, Madrid

Atles d'Anatomia (per ordre alfabètic)

- Gilroy AM et al. PROMETHEUS Atlas de Anatomía (2013). 2ª ed. Ed. Panamericana: Buenos Aires. Format e-book a la UAB
- Rohen JW, Yokochi C, Lütjen-Drecoll E (2011). Atlas de Anatomía Humana. 8ª ed. Ed. Elsevier Science, Madrid